

STOP DISCRIMINATION !!!

Лекція № 3

«Дискримінація за ознакою статі: правовий механізм запобігання та протидії»

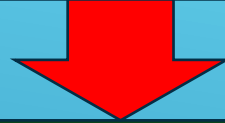

ПЛАН:

1. **Поняття дискримінації за ознакою статі**
2. **Види дискримінації за ознакою статі.**
3. **Правовий механізм запобігання та засоби протидії дискримінації за ознакою статі**
4. **Запобігання та протидія насильству за ознакою статі (гендерному насильству): домашнє насильство, торгівля людьми.**
5. **Сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом як екстремальна форма гендерно зумовленої дискримінації.**

Нормативно-правові акти

1. Конституція України (1996 р.)
2. Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» (2012 р.)
3. Закон України Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків (2005 р.)
4. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (1979 р.);
5. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству щодо жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція) (11 травня 2011 р. Ратифікована 22 червня 2022 р.)
6. Рекомендація СМ/Rec (2019)1 щодо запобігання сексизму та боротьби з ним
7. Резолюція ПАРЄ 2386 (2021) щодо посилення участі жінок із мало представлених груп у прийнятті суспільно-політичних рішень
8. Рекомендація Комітету міністрів Rec (98)4 щодо ґендерного інтегрування
9. Рекомендація Комітету міністрів Rec (2003)3 про збалансоване представництво жінок і чоловіків в процесі прийняття політичних та суспільних рішень
10. Рекомендація Комітету міністрів СМ/Rec (2007)17 щодо стандартів та механізмів ґендерної рівності

Гендерна дискримінація

PSYCHOLOGYPRO.RU

ГЕНДЕР

Стать
(англ. gender — «стать»,
«рід», «сорт»)

Гендер

це поділ на жінок та чоловіків за статевими ознаками.

це соціальне сприйняття статі, концепції «жінки» і «чоловіка» з набором певних фемінних та маскулінних ознак

- генетичні особливості жінок та чоловіків (набір хромосом — XX та XY відповідно);
- будова статевих органів;
- переважаючі тих чи інших статевих гормонів;
- вторинні статеві ознаки: волосся на тілі та обличчі, розвиток молочних залоз та ін.

**Чинне законодавство підлягає ґендерно-правовій експертизі.
Урядовий уповноважений з питань ґендерної політики
(з 2017 р.)**

Дискримінація щодо жінок

це означає будь-яке розрізнення, виняток або обмеження за ознакою статі, спрямовані на ослаблення чи зведення нанівець визнання, користування або здійснення жінками, незалежно від їхнього сімейного стану, на основі рівноправності чоловіків і жінок, прав людини та основних свобод у політичній, економічній, соціальній, культурній, громадській або будь-якій іншій галузі

Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок

Дискримінація за ознакою статі

ситуація, за якої особа та/або група осіб за ознаками статі, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними, зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами або привілеями в будь-якій формі, крім випадків, коли такі обмеження або привілеї мають правомірну об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними

Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків ст.1

Сексизм це

Рекомендація CM/Rec(2019)1 прийнята Комітетом міністрів Ради Європи 27 березня 2019 року

Будь-які дія, жест, візуальний прояв, вимовлені або написані слова, практика або поведінка, в основі яких лежить ідея про те, що людина або група людей гірші через свою стать, та які проявляються в публічній або приватній сферах, у мережі або поза нею і скеровані на (або спричиняють)

- порушення власної гідності або прав людини чи групи людей;
- фізичну, сексуальну, психологічну або соціально-економічну шкоду або страждання особи чи групи осіб;
- створення загрозливого, ворожого, принизливого або образливого середовища;
- перешкоджання незалежності або повноцінному здійсненню прав людини з боку особи чи групи осіб;
- підтримку та посилення гендерних стереотипів

Гендерні бар'єри

«Липка підлога»

**це явище, за якого жінки довше
затримуються на низько оплачуваній
посаді.**

«Скляна стеля»

**стосується більше стереотипів, які не
створюють начебто помітних бар'єрів для
просування, але й не дають рухатися
вперед.**

Не вважаються дискримінацією за ознакою статі

**спеціальний захист
жінок під час вагітності, пологів та
грудного вигодовування дитини;**

**різниця в
пенсійному віці для жінок і
чоловіків, передбачена законом;**

**обов'язкова
строкова військова служба для
чоловіків, передбачена законом**

**особливі вимоги
щодо охорони праці жінок і чоловіків,
пов'язані з охороною їх репродуктивного
здоров'я; позитивні дії (створення
додаткових можливостей, спрямованих
на
усунення юридичної чи фактичної
нерівності у можливостях жінок і
чоловіків
щодо реалізації прав і свободи.**

Стаття 174 КЗпП України та ст. 10 Закону «Про охорону праці» містять заборону на застосування праці жінок на важких роботах і на роботах із шкідливими або небезпечними умовами праці, а також на підземних роботах

**Конвенція
про використання праці жінок на підземних
роботах у шахтах будь-якого роду
N 45**

Жодна особа жіночої статі будь-якого віку не може бути використана на підземних роботах у шахтах (ст.2)

**Про затвердження Переліку важких робіт
та робіт із шкідливими і небезпечними
умовами праці, на яких забороняється
застосування праці жінок (1993 р.)**

Наказ втратив чинність на підставі Наказу Міністерства охорони здоров'я від 13.10.2017, крім глави 3 розділу I Переліку важких робіт та робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці жінок, яка втрачає чинність з дати, коли Україною буде завершено процедуру денонсації Конвенції про використання праці жінок на підземних роботах у шахтах будь-якого роду N 45

Позитивні дії

спеціальні тимчасові заходи, що мають правомірну об'єктивно обґрунтовану мету, спрямовану на усунення юридичної чи фактичної нерівності у можливостях жінок і чоловіків щодо реалізації прав і свобод

Під час формування єдиного та територіальних виборчих списків партійні організації мають забезпечити присутність у кожній п'ятірці (місцях з першого по п'яте, з шостого по десяте і так далі) кожного виборчого списку чоловіків і жінок (не менше двох кандидатів кожної статі) (п.9 ст.219 ВКУ)

Найбільш поширеними видами дискримінації жінок є:

1. Нерівні умови та права.
2. Надання переваги чоловікам без очевидної причини.
3. Нерівні умови оплати праці жінок і чоловіків на рівнозначних посадах.
4. Не рівне представлення жінок в політичному житті країни.
5. Не рівне представлення жінок на керівних посадах в органах влади та місцевого самоврядування.
6. Завищені вимоги до жінок, яким для успішного просування в професійній сфері необхідно постійно доводити свій професіоналізм, в той час, коли чоловіку за замовчуванням надається перевага.
7. Упереджене ставлення.
8. Гендерно зумовлене насильство.

Харасмент

(від англ. «harassment» — переслідування,
домагання)

форма дискримінації, яка включає будь-яку небажану та настирливу фізичну і словесну поведінку, що ображає або принижує людину або порушує недоторканність її приватного життя. Іншими словами, харасмент (переслідування) складається з повторюваних і наполегливих дій по відношенню до людини, щоб мучити її, знецінювати і підривати її авторитет в очах інших, засмучувати або провокувати реакцію.

Сексуальні домагання

дії сексуального характеру, виражені словесно (погрози, залякування, непристойні зауваження) або фізично (доторкання, поплескування), що принижують чи ображають осіб, які перебувають у відносинах трудового, службового, матеріального чи іншого підпорядкування (ст.1)

примус до сексу без добровільної згоди загрожує:

- штраф до 50 НМД або арешт на строк до шести місяців.
- Якщо ж це робить особа, від якої матеріально або службово залежить потерпіла, то штрафом до 1000 НМД або обмеженням волі строком до двох років.
- Якщо до цього додаються погрози знищити або відібрати майно чи розголосити відомості, що ганьблять потерпілу особу її чи родичів, то покаранням можуть бути обмеження волі на строк до трьох років або позбавлення волі на той самий строк. (ст. 154 ККУ)

Для того щоб довести факт домагання, варто надати до справи докази –

- диктофонні записи, фото, відео з місця події, скріншоти листувань із кривдником.
- якщо на одязі залишилися біологічні речовини кривдника (слина, кров, інші виділення) – їх варто зберегти та передати на експертизу. Аналогічна ситуація зі слідами на тілі: потрібно звернутися до судово-медичного експерта й отримати довідку

**Запобігання та протидія насильству за ознакою статі
(домашнє насильство, торгівля людьми)**

Конвенція Ради Європи про запобігання насильству щодо жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція)

(11 травня 2011 р. Ратифікована 22 червня 2022 р.)

Цілями Стамбульської Конвенції визначено

- захист жінок від усіх форм насильства, недопущення кримінального переслідування та ліквідація насильства стосовно жінок і домашнього насильства;
- сприяння ліквідації всіх форм дискримінації стосовно жінок та заохочення дійсної рівності між жінками та чоловіками, у тому числі шляхом надання жінкам самостійності;
- розробка всеосяжних рамок, політики та заходів для захисту всіх жертв насильства стосовно жінок і домашнього насильства та надання їм допомоги;
- заохочення міжнародного співробітництва з метою ліквідації насильства стосовно жінок і домашнього насильства;
- забезпечення підтримки та надання допомоги організаціям та правоохоронним органам в ефективному співробітництві для прийняття
- комплексного підходу до ліквідації насильства стосовно жінок і домашнього насильства

Насильство за ознакою статі (гендерне насильство)

діяння, спрямовані проти осіб через їхню стать, або поширені в суспільстві звичаї чи традиції (стереотипні уявлення про соціальні функції (становище, обов'язки тощо) жінок і чоловіків), або діяння, що стосуються переважно осіб певної статі чи зачіпають їх непропорційно, які завдають фізичної, сексуальної, психологічної або економічної шкоди чи страждань, включаючи погрози таких дій, у публічному або приватному житті

ВИДИ ГЕНДЕРНОГО НАСИЛЬСТВА

ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО

психологічне, сексуальне, економічне і фізичне насильство;

злочини проти статевої свободи і статевої недоторканості особи

зґвалтування, насильницьке задоволення статевої пристрасті неприродним способом, примушування до вступу в статевий зв'язок, статеві зносини з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку, розбещення неповнолітніх

торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини

усі форми сексуальної експлуатації, використання в порнобізнесі, примусову вагітність

сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією

Домашнє насильство

діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь

Потерпілими від домашнього насильства жінки виступають у 94 %, чоловіки – у 6% всіх проаналізованих випадків.

Найпоширенішим видом покарання є громадські роботи від 150 до 240 годин. Суд призначає цей вид покарання навіть тоді, коли кривдник/ця раніше був/ла судимий/а і є високий ризик вчинення домашнього насильства повторно.

Діти-свідки домашнього насильства були ідентифіковані судом у 25 % вироків і лише в 6 % справ їх визнали потерпілими. У 75 % випадків взагалі не згадується про присутність під час вчинення домашнього насильства будь-якого свідка, зокрема й дитини.

У справах, де обвинуваченого засуджено до позбавлення волі, у 65 % випадків суд звільняє його від відбування покарання з випробуванням. Тому засудження є формальним, оскільки кривдник не проходить процедури виправлення.

Дія законодавства про запобігання та протидію домашньому насильству незалежно від факту спільного проживання поширюється на таких осіб

1) подружжя;
2) колишнє подружжя;
3) наречені;
4) мати (батько) або діти одного з подружжя (колишнього подружжя) та інший з подружжя (колишнього подружжя);
5) особи, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у шлюбі між собою, їхні батьки та діти;
6) особи, які мають спільну дитину (дітей);
7) батьки (мати, батько) і дитина (діти);
8) дід (баба) та онук (онука);
9) прадід (прабаба) та правнук (правнучка);

10) вітчим (мачуха) та пасинок (падчерка);
11) рідні брати і сестри;
12) інші родичі: дядько (тітка) та племінник (племінниця), двоюрідні брати і сестри, двоюрідний дід (баба) та двоюрідний онук (онука);
13) діти подружжя, колишнього подружжя, наречених, осіб, які мають спільну дитину (дітей), які не є спільними або всиновленими;
14) опікуни, піклувальники, їхні діти та особи, які перебувають (перебували) під опікою, піклуванням;
15) прийомні батьки, батьки-вихователі, патронатні вихователі, їхні діти та прийомні діти, діти-вихованці, діти, які проживають (проживали) в сім'ї патронатного вихователя.

ФІЗИЧНЕ

СЕКСУАЛЬНЕ

ПСИХОЛОГІЧНЕ

ЕКОНОМІЧНЕ

ПРАВОВА ДОПОМОГА ПОСТРАЖДАЛИМ ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

[0 800 213 103]

ФІЗИЧНЕ

- ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання
- незаконне позбавлення волі
- нанесення побиттів, мордування, запліднення тілесних ушкоджень
- залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані тощо

СЕКСУАЛЬНЕ

- примус до статевого контакту
- вчинення дій сексуального характеру у присутності дитини або стосовно дитини незалежно від її згоди
- примус до небажаних форм статевих контактів тощо

НАСИЛЬСТВО

- позбавлення житла, іні, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними
- залишення без догляду або піклування
- перешкоджання в отриманні лікування чи реабілітації
- заборона працювати (навчатися) або примушування до праці тощо

- словесні образи, погрози
- приниження, переслідування, залякування

- навіювання почуття провини, невпевненості
- заборона бачитися/спілкуватися із рідними чи близькими людьми тощо

ЕКОНОМІЧНЕ

ПСИХОЛОГІЧНЕ

ОСОБИ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА, МАЮТЬ ПРАВО БЕЗОПЛАТНО ОТРИМАТИ УСІ ВИДИ ПРАВОВИХ ПОСЛУГ

КРИВДНИКОМ МОЖЕ БУТИ ОДИН ІЗ ЧЛЕНІВ ПОДРУЖЖЯ, КОЛИШНІЙ ЧОЛОВІК/ДРУЖИНА, МАТИ/БАТЬКО ОДНОГО З ЧЛЕНІВ ПОДРУЖЖЯ, БРАТ/СЕСТРА, ІНШИЙ РОДИЧ, НЕЗАЛЕЖНО ВІД ФАКТУ СПІЛЬНОГО ПРОЖИВАННЯ

ЕКОНОМІЧНЕ НАСИЛЬСТВО

умисне позбавлення

(житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними)

залишення без догляду чи піклування

примушування до праці,

перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації

заборону навчатися

заборону працювати

інші правопорушення економічного характеру

ЕКОНОМІЧНЕ НАСИЛЬСТВО

тобі не належить, тому що ти не заробляєш (мало заробляєш)»

обмеження доступу до грошей: «всі гроші повинні бути в одних руках»

позбавлення можливості використовувати матеріальні блага сім'ї без «вагомої причини» або дозволу (авто, техніка, прикраси)

створення умов фінансової залежності для одного або кількох членів сім'ї

вимога звітувати за витрачене

привласнення цільових соціальних виплат

**ПСИХОЛОГІЧНЕ
НАСИЛЬСТВО**

ПСИХОЛОГІЧНЕ НАСИЛЬСТВО

форма домашнього насильства, що включає:

- словесні образи,
- погрози, у тому числі щодо третіх осіб,
- приниження,
- переслідування,
- залякування,

інші діяння, спрямовані на:

- обмеження волевиявлення особи,
- контроль у репродуктивній сфері,

якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи

ГАЗЛАЙТИНГ

(АНГЛ. – GASLIGHTING)

Особливо небезпечна форма психологічного насильства та маніпуляції метою якого є змусити потерпілого сумніватися в адекватності свого сприйняття навколишньої дійсності, ставлячи під сумнів власну пам'ять та розсудливість.

Кривдник поступово переконує потерпілу особу, що саме вона є

- **маніпулятором,**
- **агресором,**
- **неадекватною людиною,**
- **провокує конфлікти.**

Потерпіла особа

- починає сумніватись у правильності своїх дій,
- почувається винною у всьому,
- погоджується з винуватцем у тому, що є «поганою мамою/поганим батьком», «копією своєї мами/батька» (у негативному сенсі), «робить життя близьких токсичним» та ін.

**ФІЗИЧНЕ
НАСИЛЬСТВО**

ФІЗИЧНЕ НАСИЛЬСТВО

**форма домашнього насильства що
включає**

- ляпаси,
- стусани,
- штовхання,
- щипання,
- шмагання,
- кусання,

а також

- незаконне позбавлення волі,
- нанесення побоїв,
- мордування,
- заподіяння тілесних ушкоджень,
- залишення в небезпеці,
- ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані,
- заподіяння смерті,
- вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

Фізичне насильство

це усвідомлене використання фізичної сили з метою протиправного впливу на організм іншої людини поза її волею або всупереч їй, який проявляється в порушенні тілесної недоторканості особи через зовнішні покриви тіла або внутрішні органи.

ОВСЄ
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СЕНТРАЛНИЙ БЮРО
РАДІОСВЯЗІ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
СЕВЕРНОЇ АМЕРИКИ
ЄВРА

**СЕКСУАЛЬНЕ
НАСИЛЬСТВО**

СЕКСУАЛЬНЕ НАСИЛЬСТВО

форма домашнього насильства, що включає будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди

або

стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини, примушування до акту сексуального характеру з третьою особою

також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, у тому числі вчинені стосовно дитини або в її присутності

ФАКТИ ПРО ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО ТА ПРАВОСУДДЯ В УКРАЇНІ

2014-2017

38% суддів та **39%**
прокурорів вважають
домашнє насильство
«приватною справою»

За рік з
-1 850 000
постраждалих від
домашнього насильства
лише **83540**
заяв у поліцію

З **1049** заяв про
зґвалтування лише
61 насильник
визнаний винним

55%-59%
правоохоронців вважають
більшість повідомлень про
домашнє насильство
неправдивими!

В більшості справ щодо
домашнього насильства
виноситься

58%-62%
представників кримінального
правосуддя вважають
частину жертв винними
в зґвалтуванні

10-12% представників
правоохоронних органів
важать домашнє насильство
іноді прийнятним

**умовне
покарання**

77%-84%
правоохоронців пріоритетом
вважають примирення, а не
справедливе покарання

Інфографіку створено
на замовлення:

ЦЕНТР ІНФОРМАЦІЇ
ПРО ПРАВА ЛЮДИН

#СтопНасильство

Проект Міністерства юстиції України

Як протидіяти домашньому насильству?

Телефонуйте в поліцію **102!**

Всеукраїнська гаряча лінія з питань протидії домашньому насильству

0-800-500-335 або **116-123**

(цілодобово, безкоштовно)

Особи, постраждалі від домашнього насильства, мають право на призначення адвоката за рахунок держави

Це допомога у вирішенні питання стягнення аліментів, розлучення, розподілу майна, захисту прав дітей, представництво інтересів особи, визнані потерпілою, в суді щодо винесення обмежувального припису тощо.

Для цього потрібно звертатись до центрів/бюро безоплатної правової допомоги

Задайте питання за телефоном Контакт-центру

Всеукраїнська гаряча лінія системи безоплатної правової допомоги
0-800-213-103 (цілодобово, безкоштовно)

ПРАВОВА ДОПОМОГА ПОСТРАЖДАЛИМ ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

ОСОБИ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА, МАЮТЬ ПРАВО БЕЗОПЛАТНО ОТРИМАТИ ВСІ ВИДИ ПРАВОВИХ ПОСЛУГ

СПЕЦІАЛЬНІ ЗАХОДИ ЩОДО ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

ТЕРМІНОВИЙ ЗАБОРННИЙ ПРИПИС

ОБМЕЖУВАЛЬНИЙ ПРИПИС

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ

СУД

вноситься кривднику в разі існування безпосередньої загрози життю чи здоров'ю постраждалої особи з метою негайного припинення домашнього насильства, недопущенні його продовження чи повторного вчинення

захід тимчасового обмеження прав кривдника або покладення на нього обов'язків, спрямований на забезпечення безпеки постраждалої особи

до 10 діб

від 1 до 6 місяців
додатково до 6 місяців

МІНІСТЕРСТВО
ЮСТИЦІЇ

ЄДИНИЙ КОНТАКТ-ЦЕНТР
0-800-213-103
(цілодобово, безкоштовно)

Відкрився притулок для постраждалих від домашнього насильства

Засоби захисту постраждалої особи

Постраждала
особа

Національна поліція

Внесення термінових заборонних приписів; внесення інформації у Єдиний державний реєстр випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі; взяття на профілактичний облік кривдників; складання протоколів про адміністративні правопорушення; здійснення досудового слідства та інші повноваження згідно статті 10 Закону

Суд

Видача обмежувального припису; направлення для проходження програми для кривдників; розгляд заяв про відібрання дитини, позбавлення батьківських прав

Органи опіки та піклування, служби у справах дітей

Прийом та розгляд заяв і повідомлень про домашнє насильство стосовно дітей та за участю дітей; захист прав та інтересів постраждалої особи, у тому числі шляхом звернення до суду; влаштування дитини в сім'ю патронатного вихователя та інші повноваження згідно статті 9 Закону

Громадські організації

Організація роботи "Гарячої" лінії, інформування постраждалих осіб, надання допомоги постраждалим особам, надання тимчасового притулку

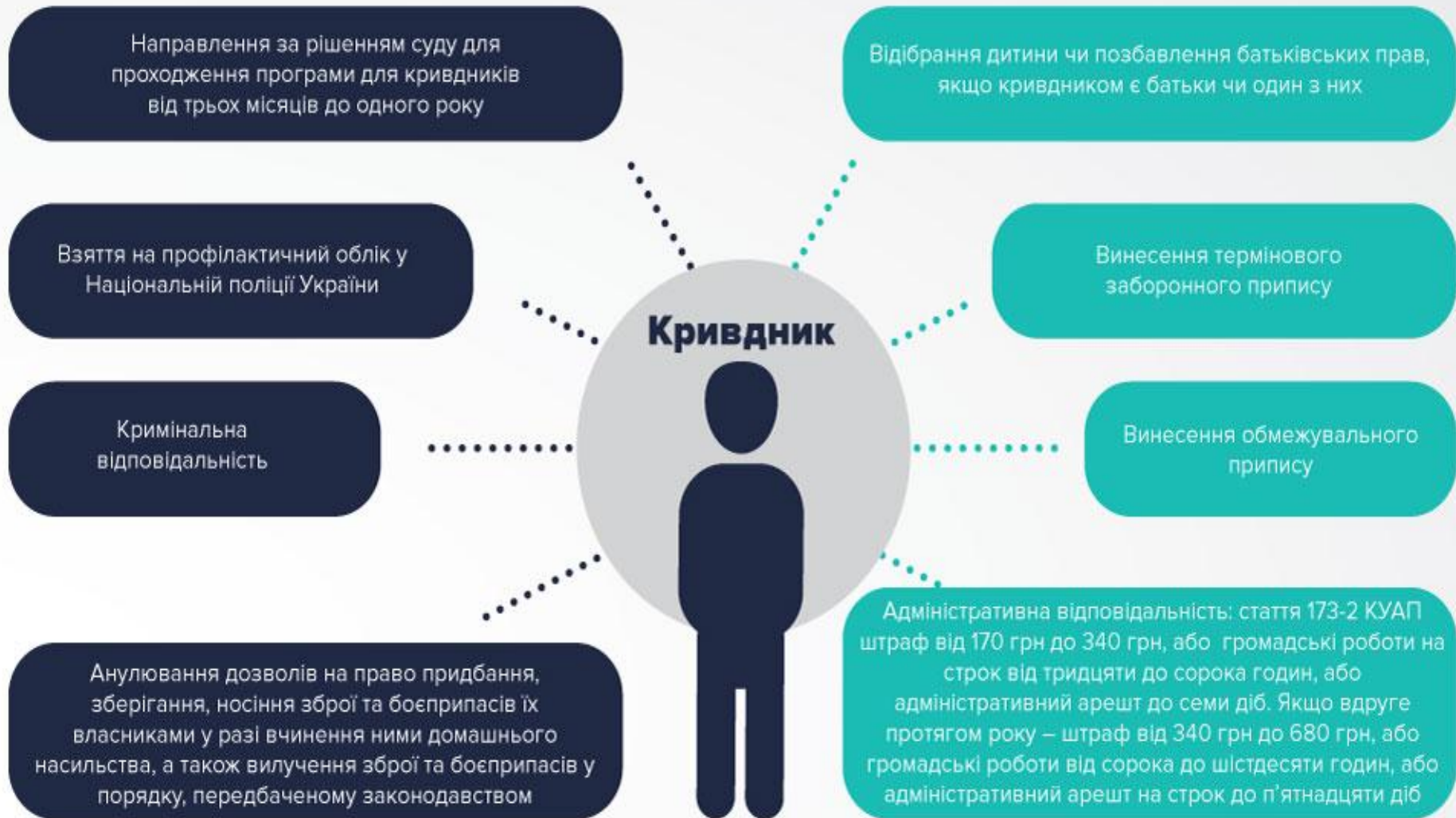
Система безоплатної правової допомоги (БПД)

Особи, які постраждали від домашнього насильства або насильства за ознакою статі мають право на всі види правових послуг, передбачених частиною другою статті 13 Закону України «Про безоплатну правову допомогу».

Загальні та спеціалізовані служби підтримки постраждалих осіб

Прийом і розгляд заяв від постраждалих осіб; інформування місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, уповноважених підрозділів органів Національної поліції України про виявлення фактів домашнього насильства; надання відповідно до компетенції постраждалим особам соціальних послуг, медичної, соціальної, психологічної допомоги на безоплатній основі, сприяння наданню правової допомоги, а також забезпечення тимчасового притулку для таких осіб та їхніх дітей у порядку, передбаченому законодавством та інші повноваження згідно статті 14 Закону

Засоби впливу на кривдника

ОБМЕЖУВАЛЬНИЙ ПРИПИС

ВИДАЄТЬСЯ СУДОМ

НА СТРОК ВІД 1 ДО 6 МІСЯЦІВ

ВИДАЄТЬСЯ

За заявою:

- постраждалої особи або її представника;
- у разі вчинення домашнього насильства стосовно дитини – батьків або інших законних представників дитини, родичів дитини (баби, діда, повнолітніх брата, сестри), мачухи або вітчима дитини, а також органу опіки та піклування;
- у разі вчинення домашнього насильства стосовно недієздатної особи – опікуна, органа опіки та піклування

ЩО ОБМЕЖУЄ?

- заборона перебувати в місці спільного проживання (перебування) з постраждалою особою;
- усунення перешкод у користуванні майном, що є об'єктом права спільної сумісної власності або особистою приватною власністю постраждалої особи;
- обмеження спілкування з постраждалою дитиною;
- заборона наближатися на визначену відстань до місця проживання (перебування), навчання, роботи, інших місць частого відвідування постраждалої особи;
- заборона особисто і через третіх осіб розшукувати постраждалу особу, якщо вона за власним бажанням перебуває у місці, невідомому кривднику, переслідувати її та в будь-який спосіб спілкуватися з нею;
- заборона вести листування, телефонні переговори з постраждалою особою або контактувати з нею через інші засоби зв'язку особисто і через третіх осіб.

Про видачу обмежувального припису кривднику суддя у встановлений законом строк інформує уповноважені підрозділи органів Національної поліції України районні державні адміністрації та виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх створення) рад за місцем проживання (перебування) постраждалої особи

захід тимчасового обмеження прав чи покладення обов'язків на особу, яка вчинила домашнє насильство, спрямований на забезпечення безпеки постраждалої особи

ТЕРМІНОВИЙ ЗАБОРОННИЙ ПРИПИС

ВИДАЄТЬСЯ НАЦ ПОЛІЦІЄЮ

НА СТРОК ДО 10 ДНІВ

ВИНОСИТЬСЯ

захід протидії домашньому насильству, спрямований на негайне припинення домашнього насильства, усунення небезпеки для життя і здоров'я постраждалих осіб та недопущення продовження чи повторного вчинення такого насильства

Терміновий заборонний припис вручається кривднику, а його копія – постраждалій особі або її представнику

за заявою постраждалої особи, а також за власною ініціативою працівником уповноваженого підрозділу органів Національної поліції України за результатами оцінки ризиків.

ЩО ЗАБОРОНЯЄ?

- зобов'язання залишити місце проживання (перебування) постраждалої особи;
- заборона на вхід та перебування в місці проживання (перебування) постраждалої особи;
- заборона в будь-який спосіб контактувати з постраждалою особою.

Цю публікацію зроблено за фінансової підтримки Європейського Союзу. Її зміст є відповідальністю ГО "Ла Страда-Україна" і не обов'язково відображає офіційну позицію Європейського Союзу.

116 123 з мобільного
або 0 800 500 335
зі стаціонарного

THIS PROJECT IS FUNDED BY
THE EUROPEAN UNION

PRAVO-JUSTICE

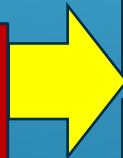
Взяття на профілактичний облік кривдника та проведення з ним профілактичної роботи

ПРОФІЛАКТИЧНИЙ ОБЛІК

здійснення уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України організаційно-практичних заходів щодо контролю за поведінкою кривдника з метою недопущення повторного вчинення домашнього насильства, за дотриманням ним тимчасових обмежень його прав та виконанням обов'язків, покладених на нього у зв'язку із вчиненням домашнього насильства;

Направлення кривдника на проходження програми для кривдників

ПРОГРАМА ДЛЯ КРИВДНИКА

комплекс заходів, що формується на основі результатів оцінки ризиків та спрямований на зміну насильницької поведінки кривдника, формування у нього нової, неагресивної психологічної моделі поведінки у приватних стосунках, відповідального ставлення до своїх вчинків та їх наслідків, у тому числі до виховання дітей, на викорінення дискримінаційних уявлень про соціальні ролі та обов'язки жінок і чоловіків; кривдника може бути направлено судом на проходження програми для кривдників на строк від 3-х місяців до 1-го року

Адміністративна відповідальність

Стаття 173⁻². Вчинення домашнього насильства

Вчинення домашнього насильства,....., внаслідок чого була завдана шкода фізичному або психічному здоров'ю потерпілого, - тягне за собою накладення штрафу від 20 до 40 НМД або громадські роботи на строк від 30-40 годин, або адміністративний арешт на строк до 10 діб.

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи, -

тягне за собою накладення штрафу від 30-60 НМД або громадські роботи на строк від 40-50 годин, або адміністративний арешт на строк від двох до десяти діб.

Повторне протягом року вчинення порушення, передбаченого частинами першою або другою цієї статті, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню, -

тягне за собою накладення штрафу від 60-80 НМД або громадські роботи на строк від 40-60 годин, або адміністративний арешт на строк від трьох до п'ятнадцяти діб.(Кодекс про адміністративні правопорушення) (2003-2024)

Кримінальна відповідальність

Стаття 126⁻¹. Домашнє насильство

Домашнє насильство, тобто умисне систематичне вчинення фізичного, психологічного або економічного насильства щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах, що призводить до фізичних або психологічних страждань, розладів здоров'я, втрати працездатності, емоційної залежності або погіршення якості життя потерпілої особи, - карається громадськими роботами на строк від 150-240 годин або пробаційним наглядом на строк до п'яти років, або обмеженням волі на той самий строк, або позбавленням волі на строк до двох років.

(Кримінальний кодекс України)(2017-2023)

Стаття 390⁻¹. Невиконання обмежувальних заходів, обмежувальних приписів або непроходження програми для кривдників

Умисне невиконання обмежувальних заходів, передбачених ст. 91⁻¹, або умисне невиконання обмежувальних приписів, або умисне ухилення від проходження програми для кривдників особою, щодо якої такі заходи застосовані судом, -

карається пробаційним наглядом на строк до двох років або обмеженням волі на той самий строк.

Статистика

- Упродовж 2024 року працівники поліції винесли 101 375 термінових заборонних приписів за рішеннями суду –
- 2179 обмежувальних приписів стосовно кривдників

- 2024 року до Уповноваженого надійшло 258 звернень щодо домашнього насильства.
- 2023 року надійшло 125 звернень з таких питань.

- Упродовж 2024 року на програми для кривдників направлено 1519 осіб, 1396 з яких – чоловіки. Пройшли такі програми лише 710 осіб.
- Загальна кількість осіб, які перебувають на обліку в уповноважених підрозділах органів Національної поліції з приводу вчинення домашнього насильства, становить 103 304 особи.

Рішення ЄСПЛ для самостійного розгляду на практичному занятті

- «Опуз проти Туреччини» (*Opuz v. Turkey*), 2009;
- «Тхелідзе проти Грузії» (*Tkhelidze v. Georgia*), 2021;
- «А.Е. проти Болгарії» (*A.E. v. Bulgaria*),
- «Юрчич проти Хорватії» (*Jurčić v. Croatia*), 2021
- «Мудрич проти Республіки Молдова» (*Mudric v. the Republic of Moldova*), 2013
- «Тальпіс проти Італії» (*Talpis v. Italy*),

- Від початку 2024 року в Україні відкрили 8185 кримінальних проваджень, пов'язаних із домашнім насиллям. Це на 80% більше, ніж у 2023-му році.
- За інформацією Національної поліції України, за 12 місяців 2024 року поліцейські виявили 986 адміністративних правопорушень щодо вчинення насильства за ознакою статі (стаття 173-2 КУпАП).

ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ

Сучасне рабство може торкнутися кожного, незалежно від віку, статі, освіти чи соціального статусу.
Постраждалі живуть серед нас, але часто залишаються невидимими

Що таке торгівля людьми?

здійснення незаконної угоди, об'єктом якої є людина, а так само вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, у тому числі сексуальної, з використанням обману, шахрайства, шантажу, уразливого стану людини або із застосуванням чи погрозою застосування насильства, з використанням службового становища або матеріальної чи іншої залежності від іншої особи

Торгівля людьми – злочин, який карається і переслідується Кримінальним законодавством.

ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ

це

здійснення незаконної угоди, об'єктом якої є
людина

а так само

- вербування,
- переміщення,
- переховування,
- передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, у тому числі сексуальної

з

використанням

- обману,
- шахрайства,
- шантажу,
- уразливого стану людини
- або із застосуванням чи погрозою застосування насильства, з використанням службового становища або матеріальної чи іншої залежності від іншої особи

Людина – НЕ ТОВАР!

**Торгівля людьми
– це сукупність
таких ознак**

- вербування;
- перевезення;
- передача;
- продаж;
- усиновлення (удочеріння) у комерційних цілях, використання в порнобізнесі;
- використання у військових конфліктах;
- залучення до злочинної діяльності;
- трансплантація чи насильницьке донорство;
- примус до заняття проституцією;
- рабство і ситуації, подібні до рабства;
- примусова праця;
- залучення в боргову кабалу;
- використання шантажу, погроз, насильства.

